

Hvordan oplever vi kærlighed?

Mikrofænomenologi som metode til beskrivelse af subjektive oplevelser

Af Christian Suhr, Hanne Bess Boelsbjerg
& Katrin Heimann

Det mikrofænomenologiske interview tilbyder antropologien en tilgang til at undersøge, hvordan vi som mennesker oplever den verden, vi er en del af. Metoden tager udgangspunkt i konkrete og som regel ganske korte subjektive oplevelser. Gennem en ikke-inducerende interviewteknik guides den interviewede til at genkalde sig en konkret oplevelse, hvorefter interviewer systematisk spørger ind til, hvordan oplevelsen udfoldede sig. Teknikken gør det muligt at beskrive aspekter i en oplevelse, som vi ellers normalt ikke er opmærksomme på. I denne artikel demonstreres metoden gennem eksempler fra et antropologisk forskningsprojekt om oplevelser af kærlighed.

En oplevelse af kærlighed

“Jeg følte det i mit hjerte. Jeg følte ordene i mit hjerte. Jeg er så glad i dette øjeblik. Hele min krop handlede i overensstemmelse med, hvad mit hjerte virkelig følte... Det var Laylat al-Qadr [skæbneaften]. Jeg vidste, at de ville fejre Laylat al-Qadr på denne aften. Jeg vidste, det ville være specielt. Da de startede med at synge, og jeg så på hvert et ord de sang – på et tidspunkt følte jeg bare: det er dét, jeg føler det. Jeg føler, at det er mig, der hører til her. Jeg vil være med i *tariqa* [sufigruppe]. Og alle mine bekymringer og tvivl om dette – at blive en del af *tariqa* og at tage denne beslutning, jeg havde en del frygt [om den beslutning] – i dette øjeblik forsvandt det ... Jeg lukkede mine øjne. Jeg blev ved med at sige ‘Allah’. På et tidspunkt var det, som om omgivelserne bare ... jeg følte, at jeg var alene

Aya omfavnes af hendes veninde, Laylat al-Qadr, Cairo under ramadanen 2018.

et sted – et smukt sted – jeg følte, at der ikke var nogle omgivelser. Alle stemmerne omkring mig forsvandt. [Jeg] siger navnet på Gud – ‘Allah, Allah, Allah, Allah, Allah’ – [jeg] føler, at denne ting fylder mig op. Jeg er i harmoni – med alt smukt – alt hvad jeg kan føle nu. Jeg følte mig forbundet. Jeg opdagede ikke, at de var forsvundet. Da han sagde *khalas* [stop], begyndte alle at le – jeg var der ikke rigtig. Da han sagde stop til mig, åbnede jeg mine øjne. Jeg så lys, *haga beda*, noget der var så hvidt. Ligesom at se, måske at se på en meget hvid skærm eller at være i et hvidt rum i nogle sekunder, og så begyndte det almindelige syn at komme tilbage til mig.”

Ovenstående uddrag stammer fra et interview med Aya, en ung jurist fra Cairo. På en særlig nat, Laylat al-Qadr, i slutningen af ramadanen sluttede hun sig til en gruppe indenfor sufitraditionen. I denne sufigruppe praktiseres islam gennem kultivering af kærlighed til profeten Muhammad og hans efterfølgere. Laylat al-Qadr kan oversættes som skæbnenatten og beskrives som en nat fyldt af engle og velsignelser, hvor alle bønner bliver hørt. I interviewet beskriver Aya en overvældende oplevelse af harmoni, fredfyldthed, skønhed og lys, som hun associerer til kærlighed.

Interviewet blev foretaget under optagelserne til en etnografisk film og som del af forberedelserne til et nyt forskningsprojekt om kultiveringen og oplevelsen af kærlighed inden for religiøse og kontemplative traditioner. Projektet, som løber over fem år, har titlen *Hjerteåbninger*, på engelsk *Heart Openings: The Cultivation and Experience of Love in Buddhism, Christianity, and Islam*.

Der har gennem tiden været mange faglige diskussioner om forskelle og ligheder mellem religiøse traditioner. Et problem i disse debatter er, at man har manglet metodiske redskaber til at frembringe dybdegående beskrivelser af religiøse oplevelser. Den mikrofænomenologiske metode kan kvalificere de faglige diskussioner, da metoden giver mulighed for at undersøge religiøse oplevelser med stor præcision og detaljeringsgrad.

Religiøse traditioner har ofte udviklingen af kvaliteter, der forbindes med hjertet, herunder kærligheden, som et centralt middel og mål. Dette ses også i kontemplative praksisformer, som ikke anses som religiøse, men som eksempelvis anvender meditation med fokus på hjertet. Kærlighed beskrives ikke blot som en følelse, men ofte også som en handling og sensitivitet, der kan udvikles, og som spiller en central rolle i forståelsen af det guddommelige. Dette forskningsprojekt bruger mikrofænomenologi til at undersøge forskelle og ligheder i oplevelsen, forståelsen, udviklingen og praktiseringen af kærlighed på tværs af religiøse og kontemplative traditioner. Ligeledes undersøges den kærlighed, som kan opleves mellem forældre og børn, i forhold til en kæreste eller en ven, eller i andre situationer, som ikke nødvendigvis er relaterede til religiøs eller kontemplativ praksis. Undersøgelsen gør det herved muligt at sammenligne strukturerne i disse forskellige kærlighedsoplevelser.

Selvom den mikrofænomenologiske metode er relativt ny, har den været anvendt til at undersøge en række aspekter af menneskelig erfaring. Forskere har brugt metoden til at undersøge betydningen af intuition for fremkomsten af videnskabelige ideer samt terapeutiske indsigter. Mikrofænomenologi har været brugt til at undersøge, hvordan epileptikere oplever de sansendtryk, der kan indtræffe umiddelbart før et epileptisk anfald med det formål at øge epileptikeres opmærksomhed, så man kan forberede sig, før nye anfald indtræffer. Metoden har ligeledes været brugt til studier af meditative oplevelser, leg og kreativitet, perceptuelle dynamikker og meningskonstruktion i oplevelsen af film og kunstværker, samt interaktionen mellem designere og deres materialer.

I *Hjerteåbninger* bruges mikrofænomenologi i samspil med klassiske antropologiske forskningsmetoder som led i en komparativ analyse af religiøse og kontemplative oplevelser.

Hvordan forsker man i oplevelser?

I studier af religiøse oplevelser af kærlighed, kan man høre eksempler såsom: “Jeg oplevede Guds kærlighed”, “der var helt fredfyldt”, “jeg hørte stemmen i mit hoved”. Når vi hører sådanne ting, kan vi blive opslugt af det tilsyneladende ekstraordinære indhold af oplevelsen – i disse tilfælde et møde med Gud eller oplevelsen af en indre stemme. Ofte vil interviewpersoner have et ønske om at forklare betydningen af sådanne oplevelser. Generelle betragtninger om de betydninger, som interviewpersoner tillægger forskellige oplevelser, kan være interessante i andre typer interviews, eksempelvis livshistorieinterviews. Men fremfor at fokusere på indholdet af oplevelsen og de betydninger, som oplevelsen tilskrives, er det centrale i den mikrofænomenologiske undersøgelse *at blive ved oplevelsen* og undersøge, *hvordan* oplevelsen helt konkret blev oplevet. Derfor starter vi ofte med specifikke spørgsmål som: Husker du, hvornår du havde denne oplevelse? Hvor var du henne?

Når en konkret oplevelse er identificeret, fortsætter man som interviewer ved at lytte opmærksomt til interviewpersonens beskrivelse. Når interviewpersonen har beskrevet et aspekt af vedkommendes oplevelse, genfortæller intervieweren denne beskrivelse, og man afslutter med et spørgsmål, der hjælper den interviewede til at genkalde sig yderligere aspekter af oplevelsen:

“Du oplevede Guds kærlighed, hvordan oplevede du denne kærlighed?”
“Du hører denne stemme i dit hoved, hvordan er det for dig at høre denne stemme på dette tidspunkt?”
eller som i ovenstående citat, hvor Aya beskrev en oplevelse af et særligt lys: “Du åbnede dine øjne, og det var som at se på en hvid skærm eller at være i et hvidt rum, og så kom det almindelige syn tilbage til dig – hvis vi går tilbage til det øjeblik, du åbner øjnene og ser dette lys, hvad oplever du lige der?”

Gennem disse repetitioner og uddybende spørgsmål giver interviewer den interviewede mulighed for at dvæle ved oplevelsen og erindre nye detaljer. Ved at gentage den interviewedes egne ord skabes mulighed for, at vedkommende kan mærke efter, om det er de ord, der passer bedst til oplevelsen. Fremfor at spørge til de betydninger, der kan knytte sig til en given oplevelse, guider interviewer den interviewede til at genkalde sig oplevelsen og fokusere på at gengive detaljerne, så godt, som det er muligt.

I forbindelse med den forberedende del af *Hjerteåbninger* interviewede forfatterne hinanden om forskellige kærlighedsoplevelser. Det gjorde vi for at bevidstgøre os om, hvordan kærlighed af forskellige typer kan opleves for os, og hvilke forforståelser vi som forskere har i forhold til det emne, der skal studeres.

De følgende uddrag viser interviewerens rolle som en guide, der retter opmærksomheden mod beskrivelsen af oplevelsens kvaliteter. Uddragene eksemplificerer, hvordan man i mikrofænomenologiske interviews særligt fokuserer på oplevelsens *diakrone* og *synkrone struktur*.

Når vi undersøger den *diakrone* eller *tidslige struktur*, ønsker vi at forstå oplevelsens kronologi: hvad skete og hvornår skete det? Selv en meget kort oplevelse kan vise sig at indeholde mange små del-øjeblikke, som kan kortlægges.

Desuden undersøges de følelser, tanker, sanseindtryk og kropslige fornemmelser, som kendetegner hver fase i en oplevelse, og som udgør hver enkelt fases *synkrone struktur*. I det følgende hører vi Bess blive interviewet af Katrin. Bess blev bedt om at udvælge sig en oplevelse, som for hende kunne karakteriseres ved «en intens følelse af kærlighed». Bess beskriver, hvordan hun erindrede en specifik kærlighedsoplevelse efter at have hørt Katrins spørgsmål.

Det pibler fra hjertet

– Jeg spørger mig selv, hvordan intens kærlighed føles, og i denne udspørgen bygger det allerede op til en forbindelse til en erindring. ... Jeg fokuserer på, hvad der sker omkring mit hjerte. Det er, som om det stiger ... som et udspring, som om det pibler.

Katrin understøtter Bess's beskrivelse af, hvordan oplevelsen udfoldede sig:

– Okay, du fortæller, at du placerer din opmærksomhed omkring dit hjerte og dit bryst ... og at denne følelse af kærlighed begynder at stige eller pible op, hvordan oplevede du denne piblen?

– Ja, det er som begyndelsen på et udspring. Det pibler. Fra den bevægelse er det som om, at en forbindelse bygges op. Den går ligeud fra hjertet. Det er som at et slags reb, der går en halv meter ud ...

Katrin spørger nu ind til den synkrone struktur og de kvaliteter, der karakteriserer denne fase af oplevelsen. Disse uddybende spørgsmål skal for så vidt muligt stilles med udgangspunkt i den interviewedes egne ord, da man som interviewer nemt kan påvirke beskrivelsen, hvis der introduceres nye elementer:

– Hvis vi kort skal blive ved denne piblende bevægelse i begyndelsen, føler du noget andet end bevægelse på dette tidspunkt?

– Ja, der er varme. Og det er en del af den fornemmelse af liv. Og der er en blødhed også. Så bevægelsen finder sted på overfladen, tæt på knoglerne ved brystet. Og blødheden er mere i baggrunden. Det er mere som en slags beholder. Det er fra denne fornemmelse af liv, at denne bevægelse pibler frem. Og ligeud fra denne bevægelse springer noget visuelt frem – omkring en halv meter ude dukker et visuelt billede op.

Katrin spørger ind til den næste fase i oplevelsen:

– Hvad ser du der?

– Åh, det er vores trappeopgang. Jeg ser vores trappeopgang fra døren. Og det er den første gang Ulrik kommer på besøg. Det er ligesom et genembrud. Det føles som en trekant eller et lille bjerg, der pludseligt rejser sig. Det dukker op eller kommer igennem overfladen og manifesterer sig selv. Det er den oplevelse, der viser sig. ... følelsen af pludselig kærlighed på en meget overraskende facon.

På baggrund af det beskrevne spørger Katrin ind til, hvordan selve følelsen af kærlighed opleves:

– Så der er en følelse af et lille trekantet bjerg og en følelse af pludselig kærlighed. Hvordan ved du, at det er kærlighed?

– Det er et virkeligt godt spørgsmål. Måske ved jeg kun, at det er kærlighed ved at føle det. Det er stærkt forbundet til glæde og en fornemmelse af opstemthed og lykke. ... Uh! Det føles ligesom at smile. Først og fremmest er det forbundet med en følelse af varme og mere plads inde i kroppen. Og så bliver det, jeg ved ikke om lethed er det rigtige ord, men det er mere afslappet, og der er en følelse af vidde. Der er mere plads til alt.

Bess' trappeopgang, hvor hun så Ulrik første gang han kom på besøg.

Sammenligning af subjektive oplevelser

I ovenstående citater fra Aya og Bess hører vi om to oplevelser, som forbindes med forskellige former for kærlighed. Mikrofænomenologi er et kraftfuldt redskab til at opnå detaljerede beskrivelser af sådanne oplevelser. Derudover indeholder metoden en analyseteknik, der muliggør en sammenligning af beskrivelserne. I første omgang fjernes de forklaringer eller sammenligninger, som interviewpersoner ofte giver, men som ikke specifikt beskriver måden en oplevelse blev oplevet. Ligeledes fjernes de dele af interviewpersonens beskrivelse, som direkte er induceret af interviewerens spørgsmål, eller som på anden vis ser ud til at være farvet af eller produceret i selve interviewsituationen. Beskrivelsens validitet vurderes på baggrund af beskrivelsens konsistens, graden af detaljerighed, samt en række andre kriterier.

Herefter indledes selve analysen. Først identificeres de specifikke faser, overgange, sansemæssige, kropslige, tanke- og følelsesmæssige kvaliteter, samt mikro-begivenheder og mikro-handlinger, som forekommer i løbet af den oplevelse, der er blevet beskrevet. Gennem denne gennemgang skitseres

oplevelsens tidlige udfoldelse samt de synkrone kvaliteter, der knytter sig til hver fase i oplevelsen. På baggrund af de strukturer, der kan identificeres i beskrivelsen af enkeltstående oplevelser, er det derefter muligt at påbegynde identifikationen af generiske mønstre og variationer på tværs af mange oplevelser.

I de følgende uddrag har vi indsat kommentarer, der illustrerer hvilke elementer, der kan fremkomme gennem analysen af en individuel oplevelse. Uddragene stammer fra et interview, som Bess foretager med Katrin om en kærlighedsoplevelse, der fandt sted et øjeblik en tidlig morgen, hvor Katrins datter pludselig vender sig imod hende og smiler.

Solveigs smil

– Der er en følelse af noget i retning af dette [Katrin bevæger sine hænder udefra og imod sit bryst og bøjer sig], en oplevelse af rum, ja, jeg vil sige forbindelse, men det er ikke helt sådan. Jeg oplever en åbning for hende og af hende – jeg kan ikke helt forklare det. ... Jeg åbner ikke frivilligt op, og jeg føler heller ikke, at hun gør noget med vilje, det sker bare sådan [laver en susende lyd: *whshsh*]. ... Det er en følelse, der går ind i min krop, særligt i mit bryst, som om der bliver mulighed for at trække vejret ... som frisk luft ... som at trække vejret, og jeg tror, det er lidt mindre for oven og bredere for neden.

Katrin's datter Solveig.

Katrin beskriver her udfoldelsen af en "åbning" – en kropslig fornemmelse, der udvikler sig diakront og som samtidig har en række synkrone karakteristika. Hun udpeger en lokation (sit bryst) og form (lidt mindre for oven, bredere for ned). Der angives også en retning (ind i min krop) og en forbindelse til åndedrættet. Idet hun bliver guidet til at uddybe det, præciserer hun på følgende måde:

– Det er som om, at i det øjeblik, hvor hun smiler, så smelter forsiden af min krop bort. Det har den her følelse af ikke at trække vejret yderligere.

– Det er som om, smilet åbner op, lidt som en tunnel imod mig, som går ind i min krop og lader min krop og alt andet forsvinde ... det går dybt ind. Det er som om, det kommer fra brystet, men det har også en dybere del, hvor det føles mere som jord ... der er det ikke ligesom luft, det har ikke en vægt, men en anden form for fylde.

– Der er masser af rum i det øjeblik og en masse lys.

Katrin tilføjer i disse uddrag bevægelse, form, dybde og noget, der minder om tekstur eller tæthedegrad (som jord, ikke en vægt, men en anden form for fylde) samt lys og rum. Derudover fremhæver hun, hvordan oplevelsen fremstår som noget særligt:

– Der er noget ved denne oplevelse, der skiller sig ud, både i tid og rum. Jeg kan nærmest ikke se andet end smilet. Det har den her kvalitet af at blive overvældet af momentan lykke.

Forskningsprocessen fremadrettet

I denne artikel har vi præsenteret uddrag fra interviews, som vi foretog for at blive opmærksomme på vores egne erfaringer med det fænomen, der skal studeres, samt hvordan vores erfaringer som forskere både kan muliggøre og begrænse vores evne til at spørge ind til andre menneskers oplevelser.

Disse forberedende interviews kan samtidig give et fingerpeg om mulige sammenfald og variationer, som kan være relevante for den videre undersøgelse. Vi hører blandt andet om en ændret fornemmelse af tid og rum, hvor øjeblikket skiller sig ud, og omgivelserne forsvinder. Der er også eksempler på, at det opleves som om, tiden går lidt i stå.

Der er også interessante forskelle. Nogle oplevelser er karakteriseret ved en høj grad af bevægelse, mens andre oplevelser karakteriseres af stilstand. I en af oplevelserne udtrykkes et forsøg på at holde fast i øjeblikket, og i en anden er det som om, at den interviewede har glemt sig selv i øjeblikket og bliver kaldt tilbage af andre. Andre forskelle kan iagttages i forhold til,

hvordan oplevelserne på forskellig vis udtrykker sig gennem farver, smag, ord og kropslige fornemmelser.

Vores oplevelser, samt vores evne til at beskrive vores oplevelser, er formet af den sproglige, kulturelle, religiøse, politiske og sociale kontekst, vi som mennesker er en del. Samtidig kan vores oplevelser være med til at forme og forandre vores opfattelse af vores livsomstændigheder.

I det forestående projekt om kærlighed sammenholdes resultaterne fra det mikrofænomenologiske niveau med forskningsresultater fra antropologisk deltagerobservation, audiovisuelle metoder samt livshistorieinterviews. Kombinationen af disse metoder kan tilsammen give indblik i, hvilke betydninger forskellige oplevelser af kærlighed kan have for mennesker i forskellige livssituationer. Samtidig vil projektet belyse, hvordan forskellige livsomstændigheder og forskellige typer af religiøs praksis kan have indflydelse på de beskrevne oplevelser af kærlighed.

Hvordan kommer jeg i gang med mikrofænomenologi?

For at bruge den mikrofænomenologiske metode skal det være muligt at fokusere på en konkret oplevelse. Mikrofænomenologi er ikke et godt redskab, hvis man ønsker at undersøge generelle oplevelser, holdninger eller abstrakte betydninger.

Enten kan man udvælge en tidligere oplevelse, eller også kan man i forbindelse med interviewsituationen fremkalde en oplevelse, som derefter undersøges i interviewet (som eksempelvis at røre ved en genstand, se et billede, smage eller lytte til noget).

Umiddelbart kan det se enkelt ud at foretage mikrofænomenologiske interviews, da metoden ikke kræver indføring i et stort teoriapparat, og da de spørgsmål, der stilles er ganske kortfattede og simple. Imidlertid er det sværere end som så at stille spørgsmål, der hjælper den interviewede til at genkalde sig og beskrive en oplevelse fremfor at frembringe forklaringer eller andre overvejelser forbundet med oplevelsen.

Manglende fokus og udfordringen ved at tage præcise noter kan medføre, at man som interviewer introducerer andre ord, end dem den interviewede selv har brugt. Det kan forhindre den interviewede i at genkalde sig sin oplevelse og beskrive den med den detaljegråd, som ellers er karakteristisk for mikrofænomenologiske interviews.

Den, der interviewes, kan ofte have svært ved at finde ord, der matcher oplevelsen. Her er det interviewerens opgave at støtte den interviewede til vedblivende at forsøge at formulere detaljerne fra oplevelsen. Det er vigtigt at forblive lyttende og være tålmodig, så der gives tid og plads til at formulere det, der i udgangspunktet måske virker udsigeligt.

Mikrofænomenologiske interviews kan føre interviewpersoner ind i dele af deres erfaringsrum, som de ikke tidligere har været opmærksomme på, og som kan opleves intime og private. Derfor kan det være gavnligt at arbejde med de samme interviewpersoner over tid, så man gennem gentagne interviews udvikler en tillidsfuld relation. Trygheden, tilliden og kvaliteten af relationen mellem den interviewede og interviewer er måske de mest afgørende faktorer i et succesfuldt mikrofænomenologisk interview.

Ligesom andre forskningsmetoder kræver mikrofænomenologi grundig oplæring og derfor udbydes specifikke kurser i både interviewteknik og analyse. Hvis man ikke har denne træning, kan man dog stadig som studerende eller forsker lade sig inspirere af nogle af elementerne fra den mikrofænomenologiske metode, som eksempelvis disse:

- Sørg for at skabe en tryk og uforstyrret interviewsituation uden distraktioner.
- Fokuser på et enkelt øjeblik, hvor en oplevelse fandt sted, ikke på generelle opfattelser af oplevelser.
- Sænk tempoet. Vær nærværende, tålmodig og modtagelig.
- Undlad at stille spørgsmål, der undersøger "hvorfor". Stil i stedet helt simple spørgsmål, som uddyber oplevelsen: "Hvad skete der så?", "Hvordan oplevede du det helt præcist?"
- Ofte kan du hjælpe den interviewede med at genkalde oplevelsen ved at spørge ind til den kontekst, hvori oplevelsen udfoldede sig: eksempelvis ved at bede den interviewede om at beskrive rummet, man befandt sig i. Eller bede den interviewede beskrive vejret, hvis oplevelsen fandt sted udendørs, eller beskrive, hvis der var dufte eller lyde i den konkrete situation.
- Tag dig tid til at gentage den interviewedes beskrivelse. Denne reformulering hjælper den interviewede med at genkalde sig oplevelsen. Når du gentager beskrivelsen af den interviewedes oplevelse, så træd ind i stemningen, indlev dig i oplevelsen, læg mærke til ordene. På den måde støtter du den interviewedes egen indlevelse, og du giver den interviewede mulighed for at undersøge om ordene stemmer overens med oplevelsen.
- Bliv fortrolig med den stilhed, der kan opstå – ofte er der behov for ro, så den interviewede kan genkalde og leve sig ind i oplevelsen.

Tak

En stor tak til Aya, Solveig og Ulrik og de mennesker som hjalp os i produktionen af denne artikel. En særlig tak til redaktionen på Jordens Folk, Marie Kolling, Ane Bonde Rolsted, den anonyme reviewer, samt Martijn van Beek, Marianne Qvortrup Fibiger og Mathilde Vegenfeldt for værdifulde kommentarer. Artiklen er udarbejdet på baggrund af en pilotøvelse til det femårige forskningsprojekt "Heart openings", finansieret af European Research Council (ERC) og som del af den Europæiske Unions Horizon 2020 forskning og innovations program (grant agreement No 950386).

Forslag til videre læsning

Claire Petitmengin (2006) "Describing one's subjective experience in the second person: An interview method for the science of consciousness". *Phenomenology and the Cognitive Sciences*, nr. 5(3-4), side 229-269.

Claire Petitmengin, Martijn van Beek, Michel Bitbol og Jean-Michel Nissou (2017) "What is it Like to Meditate? Methods and Issues for a Micro-phenomenological Description of Meditative Experience". *Journal of Consciousness Studies* nr. 24(5-6), side 170-198.

Christian Suhr and Claire Petitmengin, dir. (2021) *Epoche*. Etnografisk film om meditativ erfaring og mikrofænomenologi, 58 min. Mind & Life Europe and Persona Film. <https://vimeo.com/368486384>

Træningsforløb og yderligere information om mikrofænomenologi: www.microphenomenology.com

Om forfatterne

Christian Suhr er lektor på Afdeling for Antropologi, AU, og leder det fem-årige ERC-projekt Heart Openings: The Cultivation and Experience of Love in Buddhism, Christianity, and Islam. Hans tidligere forskning har fokuseret på oplevelser af helbredelse og sygdom blandt danske muslimer, radikalisering samt mediernes rolle i debatter om integration og islam.

Hanne Bess Boelsbjerg er uddannet inden for religions- og folkesundhedsvidenskab. Hun arbejder for tiden på Interacting Minds Centre, AU i tilknytning til Regionshospitalet Silkeborg. I sit arbejde integrerer hun mikrofænomenologiske elementer, så de etnografiske og subjektive beskrivelser bliver så detaljerede som muligt. Det sker eksempelvis i forbindelse med at undersøge bevidsthedsbestemmelse blandt svært hjerneskadede patienter.

Katrin Heimann er uddannet inden for filosofi og kognitiv neurovidenskab. Siden 2015 har hun været ansat på Interacting Minds Centre, AU, hvor hun anvender og udvikler den mikrofænomenologiske metode. Hendes forskning spænder fra neuro-fænomenologi til undersøgelser af etableringen af samarbejdsformer mellem kunst og videnskab.

European Research Council
Established by the European Commission